



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 338/2012-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 3. júla 2012 predbežne prerokoval sťažnosť P. B., t. č. vo výkone trestu, zastúpeného advokátom Mgr. J. L., T., vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 17 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práv podľa čl. 6 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Považská Bystrica č. k. 2 T/163/2008-1315 z 20. januára 2009 a rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne č. k. 3 To/38/2009-1497 z 18. januára 2012 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť P. B. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 21. marca 2012 doručená sťažnosť P. B. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základného

práva na prezumpciu nevinoty podľa čl. 50 ods. 2 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na prezumpciu nevinoty podľa čl. 6 ods. 2 dohovoru rozsudkom Okresného súdu Považská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) č. k. 2 T 163/2008-1315 z 20. januára 2009 (ďalej len „napadnutý rozsudok okresného súdu“) a rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) č. k. 3 To 38/2009-1497 z 18. januára 2012 (ďalej aj „napadnutý rozsudok krajského súdu“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol napadnutým rozsudkom okresného súdu uznaný za vinného zo spáchania obzvlášť závažného zločinu podvodu spáchaného formou spolupáchateľstva podľa § 20 k § 221 ods. 1 a ods. 4 písm. a) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) a bol odsúdený na nepodmienečný trest odňatia slobody v trvaní desať rokov so zaradením do ústavu na výkon trestu s maximálnym stupňom stráženia. Zároveň mu bol uložený ochranný dohľad na dobu jedného roka.

Proti tomuto rozsudku okresného súdu podal sťažovateľ odvolanie. Krajský súd rozsudkom č. k. 3 To 38/2009-1497 z 18. januára 2012 zrušil napadnutý rozsudok okresného súdu vo vzťahu k osobe sťažovateľa, a to vo výroku o uloženom treste odňatia slobody a jeho výkone, a uložil mu trest odňatia slobody vo výmere sedem a pol roka, na výkon ktorého bol zaradený do ústavu na výkon trestu s maximálnym stupňom stráženia.

Podľa názoru sťažovateľa okresný súd aj krajský súd svojimi rozhodnutiami porušili jeho základné právo na súdnu ochranu, právo na spravodlivé súdne konanie, prezumpciu nevinoty a v súvislosti s tým aj základné právo na osobnú slobodu.

Sťažovateľ v sťažnosti poukazuje na to, že *«v zmysle § 168 ods. 1 Tr. por. bolo povinnosťou súdu prvého stupňa uviesť v rozsudku, ktoré skutočnosti vzal za dokázané, o ktoré dôkazy svoje skutkové zistenia opiera a akými úvahami sa spravoval pri hodnotení vykonaných dôkazov, najmä ak si navzájom odporujú.»*

Z obsahu rozsudku súdu prvého stupňa je zjavné, že vyššie uvedení zákonnú povinnosť súd prvého stupňa nesplnil, nakoľko súd prvého stupňa hodnotenie dôkazov prakticky nevykonal, keďže v rámci svojho hodnotenia vo všeobecnej rovine konštatoval (súhrnné zistenie), že obrana obžalovaných bola v plnom rozsahu vyvrátená vykonaným dokazovaním, z ktorého vyplýva, že išlo len o fiktívnu zmluvu. Svoje „hodnotenie vykonaných dôkazov“ doplnil len v tom smere, že poukázal na výpoveď svedka R. a znalecké dokazovanie, ktoré podľa jeho názoru potvrdilo fiktívnosť predmetnej sprostredkovateľskej zmluvy. Zároveň považoval za jednoznačne preukázanú skutočnosť, že obž. F. zadal dňa 21. 02. 2006 príkaz na úhradu faktúry za sprostredkovanie, ktorú som vystavil dňa 15. 01. 2006, pričom z účtu poškodeného previedol na účet mojej spoločnosti sumu vo výške 355.506,87 EUR. Vo vzťahu k obž. F. ešte súd prvého stupňa dodal, že jeho zavinenie potvrdzuje aj tá skutočnosť, že obžalovaný prevod peňazí urobil aj napriek tomu, že nemal oprávnenie na prevod takejto sumy, resp. urobil to v čase, keď vedel, že bude asi odvolaný s funkcie. Vyhodnotiť ostatné vykonané dôkazy nepovažoval súd prvého stupňa už za potrebné napriek tomu, že dokazovanie na súde prvého stupňa bolo rozsiahle s veľkým množstvom ako listinných dôkazov, tak i svedeckých výpovedí, z ktorých mnohé, na ktoré poukážem nižšie, obsahovali významné skutočnosti v môj prospech, prípadne si niektoré dôkazy odporovali.

Z ustálené súdnej rozhodovacej praxe jednoznačne vyplýva, že je nutné hodnotiť ako zákonnému postupu nevyhovujúce také odôvodnenie rozsudku, ktoré sa uspokojí len s neprípustným súhrnným zistením a len vo všeobecnej rovine uvádza, že na základe vykonaných dôkazov mal súd za preukázané určité skutočnosti, hoci aj príkladmo doložené, ako to bolo aj v posudzovanom prípade (napr. nález ÚS ČR sp. zn. I. ÚS 558/01 alebo nález ÚS ČR sp. zn. II. ÚS 94/98).».

Sťažovateľ preto považuje napadnutý rozsudok okresného súdu za neodôvodnený, keďže súd prvého stupňa sa nevysporiadal so všetkými okolnosťami významnými na rozhodnutie (absolútnym nevyhodnotením väčšiny vykonaných dôkazov), a v konečnom dôsledku je preto podľa neho aj nepreskúmateľný.

Zároveň sťažovateľ poukazuje aj na tú skutočnosť, že «vo vzťahu k vykonanému znaleckému dokazovaniu súd prvého stupňa v napadnutom rozsudku vyvodil skutkové zistenie, ktoré nevyplýva z vykonaného dôkazu, keď uviedol, že cit. „O tom, že zmluva bola fiktívna, svedčí aj skutočnosť jej uzavretia. Znalecké dokazovanie jednoznačne vyvrátilo obranu obžalovaných, že bola uzavretá v r. 2001, ale bola uzatvorená oveľa neskôr, pravdepodobne v roku 2005, resp. 2004.“. Samotná znalkyňa RNDr. U., však v rámci svojho výsluchu na hlavnom pojednávaní pripustila (po oboznámení mojim obhajcom o údají v pečiatke poškodeného), že táto skutočnosť by určite mala vplyv na jej zistenia a teda aj záver posudku, ak by o nej vedela v čase vypracovávania posudku. Zo strany súdu prvého stupňa tak došlo k neprípustnej tzv. deformácii dôkazu.».

Na základe uvedeného podľa názoru sťažovateľa ak odvolací súd vo svojom rozsudku uviedol, že súd prvého stupňa postupoval v súlade so zákonom, a teda v súlade s § 168 ods. 1 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“), vyložil, ktoré skutočnosti vzal za dokázané, o ktoré dôkazy oprel svoje skutkové zistenia, akými úvahami sa spravoval pri hodnotení vykonaných dôkazov, ako sa vyrovnal s obhajobou obžalovaných, potom je nutné takýto záver odvolacieho súdu považovať rovnako za neudržateľný, a to s poukazom na uvedené skutočnosti.

Sťažovateľ ďalej uviedol, že krajský súd v odôvodnení napadnutého rozsudku poukázal podobne ako súd prvého stupňa, na tú skutočnosť (vyplývajúcu z výpovede svedka R. R.), že «poškodená spoločnosť M. J. M. C., s. r. o., nemala žiadny záujem na uzatváraní sprostredkovateľských zmlúv. V súvislosti s tým chcem sťažovateľ poukázať na listinný dôkaz – Sprostredkovateľskú zmluvu zo dňa 05. 01. 2004 uzatvorenú medzi spoločnosťou M. J. M. C., s. r. o., ako záujemcom a mojou osobou ako sprostredkovateľom (za účelom sprostredkovania predaja strojov, strojných zariadení a technológií), v ktorej sa v jej závere uvádza, že cit. „Sprostredkovateľovi vzniká z takejto zmluvy nárok iba na jednorazovú odmenu, nie na odmeny z prípadných ďalších sprostredkovateľskej zmluvy podpísanej 22. 04. 2001 v D. medzi záujemcom a sprostredkovateľom“. Z auditorskej správy oboznámenej na hlavnom pojednávaní pred súdom prvého stupňa vyplýva, že v roku 2005 mi bola uhradená 3x provízia za sprostredkovanie predaja strojov, strojných zariadení

a technológií konečným odberateľom, čo jednoznačne potvrdzuje, že k jej vyplateniu došlo na základe sprostredkovateľskej zmluvy zo dňa 05. 01. 2004, ktorá v tom čase reálne existovala a už tá teda potvrdzovala existenciu predmetnej sprostredkovateľskej zmluvy zo dňa 22. 04. 2001. Zároveň aj svedok L. potvrdil vo svojej výpovedi na hlavnom pojednávaní, že som vykonával sprostredkovateľskú činnosť pre poškodeného za účelom sprostredkovania predaja strojov, strojných zariadení a technológií, keď vypovedal, že bol so mnou na služobnej ceste v T. prevziať stroj pre spoločnosť P., s. r. o., so sídlom N., pričom celú obchodnú transakciu som sprostredkoval. V tejto súvislosti je potom zásadným spôsobom spochybnená vierohodnosť výpovede svedka R., na ktorého výpoveď poukazoval i súd prvého stupňa vo svojom rozsudku, nakoľko existencia uvedenej sprostredkovateľskej zmluvy zo dňa 05. 01. 2004 spochybňuje jeho tvrdenie, že poškodená spoločnosť nemala žiadny záujem na uzatváraní sprostredkovateľských zmlúv.

V odôvodnení rozsudku odvolacieho súdu sa ďalej uvádza, že z trestnej činnosti ma priamo usvedčuje aj výpoveď svedka I. G., z ktorého výsluchu však vyplynulo na hlavnom pojednávaní prakticky len to, že sa dozvedel (ako splnomocnený zástupca poškodenej spoločnosti v tom čase), že došlo k vyplateniu sumy vo výške 355.506,87 EUR mojej osobe, a to na základe zmluvy o sprostredkovaní, o ktorej nevedel s tým, že je toho názoru, že prevod realizoval obž. F. z dôvodu, že vedel o tom, že má byť odvolaný (čo sa však v konaní inak nepreukázalo). V súvislosti s tým je potrebné konštatovať, že táto výpoveď nemá žiadny usvedčujúci charakter, ani nepriamy, vo vzťahu ku mne ani Š. F. Rovnako tak považoval odvolací súd, opäť absolútne nedôvodné, za usvedčujúce z trestnej činnosti výpovede svedkov I. Š. a M. L. – obchodných zástupcov poškodenej spoločnosti, ktorý sa vyjadrili, že nemali vedomosť o existencii spornej zmluvy o sprostredkovaní zo dňa 22. 04. 2001, nakoľko uvedená skutočnosť nič nedokazuje.

Za usvedčujúcu z trestnej činnosti považoval odvolací súd aj výpoveď svedka J. H. zamestnanca spoločnosti O., s. r. o., ktorý na hlavnom pojednávaní uviedol, že k spornej sprostredkovateľskej zmluve zo dňa 22. 04. 2001 sa nevie vyjadriť. Sťažovateľ poukazuje však na to, že uvedený svedok v rámci svojej výpovede potvrdil, že som vykonával určitú činnosť v prospech spoločnosti M. J. M. C., s. r. o., pri obchodnej spolupráci so spoločnosťou O., s. r. o. Okrem toho i ďalší svedkovia – Ing. D. M., M. L., M. L., M. D., O. O. a A. D. vo svojich výpovediach potvrdili, že som ako fyzická osoba podnikateľ vykonával

v prospech spoločnosti M. J. M. C., s. r. o., určité služby, čím nepriamo potvrdili existenciu spornej zmluvy o sprostredkovaní zo dňa 22. 04. 2001. Uvedenými skutočnosťami sa však súd prvého stupňa ani odvolací súd nezaoberali.

Výpovede svedkov O. B., Ing. K. U., S. B., JUDr. J. D., Bc. P. O. navyše priamo potvrdzujú existenciu predmetnej zmluvy o sprostredkovaní v čase uvedenom v zmluve ako dátum jej podpísania. V tomto smere sa sťažovateľ nemôže stotožniť so záverom odvolacieho súdu, že vo výpovediach vyššie uvedených svedkov existujú podstatné rozpory.».

Sťažovateľ taktiež upriamil pozornosť na to, že ak odvolací súd rovnako ako súd prvého stupňa považoval za usvedčujúci dôkaz znalecký posudok Kriministického a expertízneho ústavu Policajného zboru v Bratislave, ku ktorému na hlavnom pojednávaní vypovedala znalkyňa RNDr. A. U., je nevyhnutné konštatovať „zo strany odvolacieho súdu neprípustnú tzv. deformáciu dôkazu, nakoľko samotná znalkyňa, ako som už uviedol vyššie, v rámci svojho výsluchu na hlavnom pojednávaní pripustila (po oboznámení mojím obhajcom o údají v pečiatke poškodeného), že táto skutočnosť by určite mala vplyv na jej zistenia a teda aj záver posudku, ak by o nej vedela v čase vypracovávania posudku“.

Vzhľadom na to je sťažovateľ jednoznačne presvedčený, že hodnotenie uvedených dôkazov bolo zo strany všeobecných súdov absolútne nepresvedčivé (ak vôbec nejaké bolo) a skutkové zistenia oboch napadnutých rozsudkov všeobecných súdov sú nedôvodné a pri oboch rozsudkoch absentuje ich racionálny charakter.

Pokiaľ ide o hodnotenie dôkazov, sťažovateľ uvádza, že «procesné predpisy síce ponechávajú voľnosť sudcovi všeobecného súdu, avšak ako už bolo uvedené vyššie, nemôže ísť o úvahu absolútnu, neviazanú na skúsenosťami preverenú pravdepodobnosť určitých skutočností z nálezů Ústavného súdu ČR sp. zn. II. ÚS 1975/08 zo dňa 12. 01. 2009). Ako súd prvého stupňa tak i odvolací súd nedodržali pri svojom rozhodovaní vysoký štandard, pokiaľ ide o hodnotenie dôkazov samotných a vykonanými dôkazmi nebolo preukázané jednoznačne a s najvyšším možným stupňom istoty, ktorú je možné od ľudského poznania požadovať, t. j. nad akúkoľvek rozumnú pochybnosť, že som sa dopustil spolu so Š. F.

skutku popísaného v skutkovej časti výroku rozsudku súdu prvého stupňa, čo malo za následok porušenie môjho základného práva na spravodlivé súdne konanie zakotveného v čl. 46 ods. 1 Ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“), ako aj princípu prezumpcie neviny zakotveného v čl. 50 ods. 2 Ústavy, resp. čl. 6 ods. 2 Dohovoru a z neho vyplývajúceho subprincípu in dubio pro reo a v súvislosti s tým aj porušenie môjho práva na osobnú slobodu zakotveného v čl. 17 ods. 1 Ústavy...».

Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1. Okresný súd Považská Bystrica rozsudkom č. k. 2 T/163/2008-1315 zo dňa 20. 01. 2009 a Krajský súd v Trenčíne rozsudkom č. k. 3 To/38/2009-1497 zo dňa 18. 01. 2012 porušili sťažovateľovo základné právo podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 6 ods. 1 Dohovoru podľa čl. 50 ods. 2 Ústavy a čl. 6 ods. 2 Dohovoru a v súvislosti s tým i sťažovateľovo základné právo podľa čl. 17 ods. 1 Ústavy.

2. Rozsudok Okresného súdu Považská Bystrica č. k. 2 T/163/2008-1315 zo dňa 20. 01. 2009 a rozsudok Krajského súdu v Trenčíne č. k. 3 To/38/2009-1497 zo dňa 18. 01. 2012 sa zrušujú a vec sa vracia na ďalšie konanie.

3. P. B. sa priznáva primerané finančné zadošťačenie v sume 4.000,- EUR...

a/ Okresný súd Považská Bystrica vo výške 2.000,- EUR...

b/ Krajský súd v Trenčíne vo výške 2.000,- EUR...“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa čl. 17 ods. 1 ústavy osobná sloboda sa zaručuje.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 50 ods. 2 ústavy každý, proti komu sa vedie trestné konanie, považuje sa za nevinného, kým súd nevysloví právoplatným odsudzujúcim rozsudkom jeho vinu.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Podľa čl. 6 ods. 2 dohovoru každý, kto je obvinený z trestného činu, sa považuje za nevinného, dokiaľ jeho vina nebola preukázaná zákonným spôsobom.

1. K namietanému porušeniu označených práv napadnutým rozsudkom okresného súdu

System ochrany základných práv a slobôd zaručených ústavou a ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich zo záväznej medzinárodnej zmluvy je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany základným právam a slobodám, resp. ľudským právam a základným slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 127 ods. 1a čl. 142 ods. 1 ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd, resp. ľudských práv a základných slobôd (čl. 144 ods. 1 a 2 a čl. 152 ods. 4 ústavy). Všeobecné súdy sú tak ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (II. ÚS 13/01).

Podľa § 306 ods. 1 Trestného poriadku opravným prostriedkom proti rozsudku súdu prvého stupňa je odvolanie.

Podľa § 307 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku rozsudok môže odvolaním napadnúť obžalovaný pre nesprávnosť výroku, ktorý sa ho priamo týka.

Podľa § 307 ods. 2 Trestného poriadku osoba oprávnená podať odvolanie proti niektorému výroku rozsudku môže ho napadnúť aj preto, že taký výrok nebol urobený, ako aj pre porušenie ustanovení o konaní, ktoré predchádzalo rozsudku, ak toto porušenie mohlo spôsobiť, že výrok je nesprávny alebo že chýba.

Podľa § 317 ods. 1 Trestného poriadku ak nezamietne odvolací súd odvolanie podľa § 316 ods. 1 alebo nezruší rozsudok podľa § 316 ods. 3, preskúma zákonnosť a odôvodnenosť napadnutých výrokov rozsudku, proti ktorým odvolateľ podal odvolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré im predchádzalo. Na chyby, ktoré neboli odvolaním vytýkané, prihliadne len vtedy, ak by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1.

Z citovaných ustanovení Trestného poriadku vyplýva, že sťažovateľ disponoval možnosťou uplatniť svoje námietky o pochybení prvostupňového súdu prostredníctvom podaného odvolania, ktorú aj využil. Ochranu jeho základným právam a slobodám zaručeným ústavou alebo ľudským právam a základným slobodám zaručeným záväznou medzinárodnou zmluvou bol oprávnený poskytnúť a v konečnom dôsledku aj poskytol krajský súd. Táto skutočnosť vylučuje právomoc ústavného súdu preskúmať námietky sťažovateľa a uplatnené proti prvostupňovému meritórnemu rozhodnutiu.

Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (obdobne IV. ÚS 115/07, II. ÚS 343/09).

Ústavný súd preto rozhodol o odmietnutí sťažnosti v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

2. K namietanému porušeniu označených práv napadnutým rozsudkom krajského súdu

2.1 Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie veci všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko

odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (m. m. I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 382/06).

Sťažovateľ v sťažnosti podanej ústavnému súdu namieta predovšetkým porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 ústavy) a práva na spravodlivé súdne konanie (čl. 6 ods. 1 dohovoru), ktoré podľa jeho názoru spočívalo v nesprávnom vyhodnotení jednotlivých dôkazov vykonaných v rámci trestného konania v jeho trestnej veci všeobecnými súdmi. Podľa názoru sťažovateľa skutkové zistenia a z nich vyplývajúce právne závery sú v extrémnom nesúlade s vykonanými dôkazmi. Sťažovateľ sa v sťažnosti zameril na výpovede niektorých svedkov, ktoré napokon sám vyhodnotil z pohľadu ich (ne)hodnovernosti, pričom dospel k opačným záverom ako všeobecné súdy.

Ústavný súd predovšetkým zdôrazňuje, že právo na súdnu ochranu, resp. právo na spravodlivé súdne konanie neznamena právo na úspech účastníka v súdnom konaní. V trestnom konaní to znamená, že odlišné vyhodnotenie dôkazov týkajúcich sa ustálenia otázky viny zo strany všeobecného súdu oproti ich vyhodnoteniu obžalovaným nemožno považovať za porušenie základného práva na súdnu ochranu, resp. na spravodlivé súdne konanie (m. m. napr. II. ÚS 37/01).

Treba konštatovať, že podstatou podanej sťažnosti je nesúhlas sťažovateľa s vyhodnotením dôkazov zo strany krajského (ale aj okresného) súdu v súvislosti s tým, že krajský súd dospel k záveru o jeho vine zo spáchania obzvlášť závažného zločinu podvodu formou spolupáchateľstva podľa § 20 k § 221 ods. 1 a ods. 4 písm. a) Trestného zákona, pričom sťažovateľ je presvedčený, že pri správnom vyhodnotení dôkazov by nemohlo byť preukázané, že by sa bol zločinu, za ktorý bol odsúdený, dopustil.

Krajský súd v odôvodnení napadnutého rozsudku *nezistiac dôvody na zamietnutie odvolania sťažovateľa a ani dôvody na zrušenie napadnutého rozsudku podľa § 316 ods. 3 Trestného poriadku preskúmal podľa § 317 ods. 1 Trestného poriadku zákonnosť a odôvodnenosť napadnutých výrokov rozsudku, ako aj správnosť postupu konania, ktoré im predchádzalo. Svoju prieskumnú povinnosť okrem namietaných pochybení zameril*

aj na prípadné nedostatky, ktoré neboli odvolaním namietané, avšak by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku. V medziach svojej prieskumnej povinnosti dospel k záveru, že je čiastočne dôvodné. Okrem iného v ňom uviedol:

«Okresný súd na hlavných pojednávaniach 11., 12. a 13. novembra 2008 a 20. januára 2009 vykonal vo vzťahu ku skutku všetky dostupné a potrebné dôkazy v záujme zistenia skutkového stavu veci, objasnenia všetkých skutočností významných pre rozhodnutie a na podklade vykonaných dôkazov správne zistil okolnosti, za ktorých obžalovaní... spáchali skutok uvedený vo výrokovvej časti napadnutého rozsudku. V odôvodnení rozsudku v súlade s ustanovením § 168 ods. 1 Tr. por. vyložil, ktoré skutočnosti vzal za dokázané, o ktoré dôkazy oprel svoje skutkové zistenia, akými úvahami sa spravoval pri hodnotení vykonaných dôkazov, ako sa vyrovnal s obhajobou obžalovaných a akými právnymi úvahami sa spravoval, keď posudzoval dokázané skutočnosti podľa príslušných ustanovení zákona v otázke viny a trestu. So zreteľom na to, že dôkazy, na ktoré poukázal v odôvodnení napadnutého rozsudku okresný súd na seba navzájom nadväzujú, navzájom sa podporujú a dopĺňajú, nemal ani odvolací súd pochybnosti o správnosti skutkových záverov súdu prvého stupňa. Aj keď obidvaja obžalovaní spáchanie skutku popreli v podstate s tým odôvodnením, že predmetná suma bola na podklade príkazu obžalovaného Š. F. ako konateľa a vedúceho organizačnej zložky obchodnej spoločnosti M. J. M. C., s. r. o., zo dňa 21. februára 2006 z účtu spoločnosti M. J. M. C., s. r. o., prevedená na účet spoločnosti A. obžalovaného P. B. na podklade naplnenia podmienok zmluvy o sprostredkovaní medzi oboma týmito spoločnosťami, uzatvorenej dňa 22. apríla 2001, podľa ktorej spoločnosť obžalovaného B. sprostredkovala obchody pre M. J. M. C., s. r. o., dovážala tovar a vykonávala kompletný servis a po nariadení hlavného pojednávania a vykonaní prvého z nich dňa 11. novembra 2008 začali obidvaja obžalovaní napriek tomu, že po preštudovaní vyšetrovacieho spisu 23. júna 2008 (obžalovaní Š. F. a P. B.), resp. 25. júna 2008 (ich vtedajší spoločný obhajca JUDr. V. F.) nemali s výnimkou návrhu na oboznámenie správy S. o budúcej zmene telefónnych čísiel a návrhu na vypracovanie znaleckého posudku z odboru klinickej psychológie žiadne ďalšie návrhy na doplnenie vyšetrovania, predkladať podľa nich novo objavené dôkazy, na ktoré si spomenuli osoby, s ktorými mali a majú dobré vzťahy (č. l. 1266 – svedok S. B. „náhodou“ našiel disketu s opisom zmluvy o sprostredkovaní, č. l.

1297 – svedok Ing. K. U. „pri triedení dokladov našiel šmirák“ s poznámkami obž. B., ktoré mali slúžiť ako podklad pre vypracovanie spornej zmluvy o sprostredkovaní...), vykonaným dokazovaním na hlavných pojednávaniach im bolo spáchanie tohto skutku aj podľa názoru odvolacieho súdu jednoznačne preukázané, pretože na hlavných pojednávaniach bolo vykonané veľké množstvo objektívnych dôkazov, citovaných v rozsudku okresného súdu, ktoré predovšetkým jednoznačne spochybňujú okolnosť, že by údajná zmluva o sprostredkovaní bola uzatvorená už 22. apríla 2001. O jej existencii totiž nemali vedomosť osoby, tiež konkrétne identifikované v odôvodnení napadnutého rozsudku, ktoré by o nej – ak by existovala – museli vedieť a nikto z týchto osôb ju nielenže nevidel, ale nebola zahrnutá ani do žiadneho auditu vykonaného v kritickom období. Poškodená spoločnosť M. J. M. C., s. r. o., pritom nemala žiadny záujem na uzatváraní sprostredkovateľských zmlúv a predmetná suma, ktorá bola na spoločnosť A. obžalovaného P. B. vyplatená, predstavovala (v porovnaní) zisk spoločnosti M. J. M. C., s. r. o., za obdobie viac ako jedného roka. Obžalovaný Š. F. pritom nielenže nemal oprávnenie na uzatvorenie takejto zmluvy, ale už vôbec nie ani oprávnenie na vydanie príkazu na prevod sumy vo výške 355.506,87 Eur (v tom čase 10.710.000,- Sk) na účet spoločnosti obžalovaného P. B. a takýmto spôsobom navyše postupoval už v čase, keď mu bolo známe, že nielenže nemá oprávnenie na prevod uvedenej sumy, ale že z funkcie konateľa a vedúceho organizačnej zložky obchodnej spoločnosti bude ešte v ten istý deň odvolaný. S usvedčujúcimi svedeckými výpoveďami predovšetkým R. R., generálneho manažéra poškodenej obchodnej spoločnosti, I. G., Ing. K. C., Ing. I. T., finančnej riaditeľky spoločnosti, zodpovedajúcej aj za účtovníctvo, I. Š., M. L. a J. H. – s výnimkou výpovedí svedkov, ktorí mali kamarátsky, prípadne príbuzenský vzťah s obžalovanými (K. U., JUDr. J. D., Bc. P. O., O. B. – matka obžalovaného – každý z nich vypovedal k údajnej zmluve o sprostredkovaní z 22. 4. 2001, pričom však v ich výpovediach existujú podstatné rozpory, preto tieto výpovede boli správne vyhodnotené ako nehodnoverné) – korešpondovali v podstate aj všetky ostatné vo veci vykonané dôkazy a z nich predovšetkým závery znaleckého posudku Kriministického a expertízneho ústavu Policajného zboru..., ku ktorému na hlavnom pojednávaní vypovedala znalkyňa RNDr. A. U. (a to aj s prihliadnutím na odvolacími námietkami vytýkané okolnosti, o ktorých znalkyňa nevedela v čase písomného vyhotovenia posudku) auditorské správy poškodenej spoločnosti zo sledovaného obdobia i ďalšie, ktoré sú podrobne citované v písomnom

odôvodnení rozsudku súdu prvého stupňa. Vychádzajúc potom z takto správne zisteného skutkového stavu nepochybil okresný súd ani keď konanie obidvoch obžalovaných právne posúdil ako obzvlášť závažný zločin podvodu spáchaný formou spolupáchateľstva podľa § 20 k § 221 ods. 1, ods. 4 písm. a/ Tr. zák.

Odvolačí súd dospel k rovnakým skutkovým zisteniam a právnym záverom ako okresný súd a osvojil si tiež dôvody a úvahy, ktorými ten rozviedol a vysvetlil svoje zistenia i právne závery, preto v podrobnostiach len poukazuje na príslušnú časť odôvodnenia napadnutého rozsudku...»

Krajský súd však skonštatoval, že okresný súd vo vzťahu k sťažovateľovi nepostupoval správne pri rozhodovaní o treste odňatia slobody, pokiaľ aj jemu uložil podľa § 221 ods. 4 Trestného zákona s použitím § 38 ods. 2 Trestného zákona trest odňatia slobody vo výmere desať rokov, a to z toho dôvodu, že okresný súd predovšetkým neprihliadol „na pomery tohto páchatel'a, spočívajúce v jeho starostlivosti o výchovu troch maloletých detí vo veku päť..., deväť... a dvanásť... rokov. Ide totiž o skutočnosť, ktorá v posudzovanom prípade spolu s okolnosťou, spočívajúcou v neprimeranej dĺžke celého trestného konania, trvajúceho takmer 6 rokov (i keď s čiastočným príspevom aj samotného obžalovaného P. B. v priebehu konania na súde druhého stupňa), odôvodňuje záver, že použitie trestnej sadzby odňatia slobody ustanovenej v § 221 ods. 4 Tr. zák. v rozpätí od 10 do 15 rokov by bolo pre obžalovaného P. B. neprimerane prísne a účel trestu možno u tohto obžalovaného dosiahnuť aj trestom kratšieho trvania, teda odôvodňuje mimoriadne zníženie trestu odňatia slobody v zmysle § 39 ods. 1 Tr. zák.“.

Krajský súd preto na základe odvolania sťažovateľa zrušil podľa § 321 ods. 1 písm. d) a ods. 3 Trestného poriadku napadnutý rozsudok okresného súdu vo výroku o treste odňatia slobody a spôsobe jeho výkonu a podľa § 221 ods. 4 Trestného zákona s použitím § 38 ods. 2 a § 39 ods. 1 Trestného zákona sám uložil sťažovateľovi trest odňatia slobody vo výmere sedem a pol roka, na výkon ktorého ho zaradil do ústavu na výkon trestu s maximálnym stupňom stráženia podľa § 48 ods. 3 písm. b) Trestného zákona, „keďže už jeho zaradenie do ústavu s takýmto stupňom stráženia okresným súdom bolo v súlade

so zákonom a odvolací súd nezistil dôvod pre jeho zaradenie do ústavu s miernejším stupňom stráženia“.

O zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti ide vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu, resp. jeho rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

Ústavný súd dospel k záveru, že krajský súd v napadnutom rozsudku (aj prostredníctvom odôvodnenia prvostupňového rozsudku) zrozumiteľne a bez zjavných logických protirečení vysvetlil svoj skutkový a tomu zodpovedajúci právny záver, čím ako súd odvolací poskytol dostatočnú ochranu základným právam a právam sťažovateľa. Odôvodnenie napadnutého rozsudku krajského súdu je dostatočné, a to tak z hľadiska jeho súladu s § 168 ods. 1 Trestného poriadku, ako aj z hľadiska jeho ústavnej konformnosti. Rozsudok krajského súdu sa nejaví ako svojvoľný či arbitrárny, keďže v súlade s požiadavkami kladenými na odôvodnenia rozhodnutí súdov v zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu dostatočne objasňuje jeho skutkový a právny základ (m. m. IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Samotná skutočnosť, že krajský súd si neosvojil interpretáciu výsledkov dokazovania a ich právne posúdenie z pohľadu sťažovateľa, nemôže ešte viesť k záveru o porušení v sťažnosti označených práv podľa ústavy a dohovoru.

Pokiaľ ide o spôsob, akým krajský súd hodnotil dôkazy vykonané súdom prvého stupňa, ústavný súd pripomína svoju stabilizovanú judikatúru, v zmysle ktorej nie je zásadne oprávnený ani povinný preskúmať a posudzovať skutkové zistenia a právne názory všeobecných súdov, ktoré pri výklade a uplatňovaní zákonov vytvorili skutkový a právny základ ich rozhodnutí. Ústavný súd zásadne nepreskúma, či v konaní pred

všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav, pretože to je v právomoci opravných všeobecných súdov. Ústavnou kompetenciou ústavného súdu je v prípadoch napadnutia rozhodnutí (opatrení alebo iných zásahov) všeobecných súdov kontrola zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie právnych noriem a postupu, ktorý im predchádzal, s ústavou, prípadne s medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Preskúmanie rozhodnutia všeobecného súdu v konaní pred ústavným súdom má opodstatnenie len v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo rozhodnutím (opatrením alebo iným zásahom) došlo k porušeniu základného práva alebo základnej slobody. Skutkový stav a právne závery všeobecného súdu sú predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by prijaté právne závery boli so zreteľom na skutkový stav zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne a z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (podobne I. ÚS 20/03, III. ÚS 180/02, III. ÚS 271/05).

Sťažnosť bolo preto potrebné v tejto časti považovať za zjavne neopodstatnenú, čo bolo dôvodom na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

V závere treba zdôrazniť, že ústavný súd nie je ďalšou inštanciou v sústave všeobecného súdnictva, ale nezávislým orgánom ochrany ústavnosti pôsobiacim mimo tejto sústavy. Z tohto postavenia mu preto v okolnostiach tohto prípadu ani neprislúchalo posudzovať, či námietkam sťažovateľa podaným prostredníctvom odvolania malo byť vyhovené. Ústavný súd však musel zaujať stanovisko k tomu, či rozhodnutie o nich spĺňalo požiadavku ústavnosti spočívajúcu v ústavne konformnom výklade dotknutej právnej úpravy a v náležitom odôvodnení rozhodnutia, pričom dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie je z hľadiska týchto kritérií ústavne udržateľné.

2.2 Pokiaľ ide o namietané porušenie práva na prezumpciu nevinoty podľa čl. 50 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 2 dohovoru, ako aj o namietané porušenie základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1 ústavy, sťažovateľ v sťažnosti podanej ústavnému súdu nepredložil žiadne dostatočne presvedčivé argumenty, ktoré by záveru o ich porušení nasvedčovali. Jedinou jeho argumentáciou bolo tvrdenie o tom, že k ich porušeniu došlo.

V podstate však tento záver odvodzuje od porušenia základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie. Keďže ústavný súd v rámci predbežného prerokovania sťažnosti nezistil nič, čo by signalizovalo možnosť porušenia základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, reálnosť ktorej by bolo treba preskúmať po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie, neprichádzalo rovnako tak do úvahy vysloviť v konaní vo veci samej porušenie práva sťažovateľa na prezumpciu neviny ani jeho základného práva na osobnú slobodu. V tomto prípade je preto sťažnosť takisto zjavne neopodstatnená, a preto ju bolo potrebné z toho dôvodu aj v tejto časti odmietnuť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Keďže sťažnosť bola ako celok odmietnutá, neprichádzalo do úvahy rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľa (napr. o zrušení rozsudku okresného súdu a krajského súdu a o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia), o ktorých rozhodovanie je podmienené vyslovením porušenia základných práv alebo slobôd, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. júla 2012